GYO’dan Gelen Bedelsiz Hisse

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 3. Daire	04.02.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/3830	2025/359	KVK 5/1-a, KVK 5/1-d, KVK 15/2, GVK 94/6-b, İYUK 45, İYUK 49

ÖZET

Bankanın iştiraki GYO'nun geçmiş yıl kârlarını sermayeye ekleyerek verdiği bedelsiz paylar fiilî kâr dağıtımı sayıldı; yatırım ortaklığı paylarından elde edilen kâr payı iştirak kazançları istisnasından yararlanamadığından 4,18 milyon TL kurumlar vergisi tahakkuku onandı. Karşı oy bozma yönünde.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/gyo-bedelsiz-hisse-kurumlar-vergisi-istirak-istisnasi-danistay-2025-359/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

T.C.

DANIŞTAY

ÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2023/3830

Karar No : 2025/359

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...Bankası Anonim Şirketi

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Vergi Dairesi Müdürlüğü/...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ...Vergi Mahkemesinin... tarih ve E:..., K:...sayılı kararına yöneltilen istinaf başvurusuna ilişkin ... Bölge İdare Mahkemesi...Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı şirketin iştirâki olan ...Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketinin geçmiş yıl kârlarını sermayesine eklemek suretiyle gerçekleştirdiği sermaye artırımı sonucunda elde ettiği bedelsiz hisse senetlerinin itibari değeri üzerinden hesaplanan tutarın kurum kazancına dahil edilmemesi gerektiği ihtirazı kaydıyla verilen 2018 yılı kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden söz konusu çekinceye itibar edilmeksizin tahakkuk ettirilen 4.181.529,00 TL kurumlar vergisinin kaldırılması ve söz konusu tutarın ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte iadesine hükmedilmesi istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesinin 6. bendinin b-i ve b-ii alt bentlerindeki kârın sermayeye eklenmesinin kâr dağıtımı sayılmayacağı yolundaki kuralın, sadece değinilen maddelerde sayılan kişi ve kurumlara yönelik hüküm ifade ettiği, kâr yedeklerini kullanarak sermaye artışı gerçekleştiren şirketin ödenmiş sermayesinin artırılan tutar kadar arttığı, ortaklar açısından bakıldığında, iştirak edilen şirketteki sermaye artışı nedeniyle sahip olunan hisse senedinin sayısı artacağı gibi iştirakin değeri de artacağından bu durumun, ortaklara doğrudan kâr payı dağıtımından bir farkının bulunmadığı dolayısıyla kâr payı niteliğini haiz olan bu iştirak kazançlarının, vergiye tabi kurum kazancına dahil edilmesi gerekmekte ise de 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5. maddesi dikkate alındığında, davacının iştiraki olan gayrimenkul yatırım ortaklığının kâr yedeklerini ilave ederek sermaye artışına gitmesi sonucu bedelsiz elde ettiği kâr payı niteliğindeki iştirak kazançlarının istisna kapsamına alınan kazançlar arasında yer almadığının anlaşıldığı, ortaklıklar hukuku bakımından ortaklık payı açısından nominal değer itibariyle bir artışın, vergi hukuku yönünden ise ortağın malvarlığında elde edilen bedelsiz hisse senedi kadarlık bir artış gerçekleştiği, her ne kadar ortağın elde ettiği ortaklık payı ya da hisse senedi "bedelsiz" olarak ifade edilse de gerçekte bir bedel içermekte olup bu bedelin ortağa nakit olarak verilmeyen ancak hisse senedi ya da iştirak payı olarak verilen payın nominal değeri kadar bir tutar olduğu, böylece dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması sonucunda ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmadığı, hem ortaklıklar hukuku hem de vergi hukuku açısından kârın veya yedeklerin sermayeye ilave edilmesi pay sahipleri açısından kâr dağıtımı hükmünde olduğundan ihtirazi kaydın kabul edilmemesi suretiyle yapılan tahakkukta hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle dava reddedilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: İstinaf başvurusunun, usul ve hukuka uygun olduğu sonucuna varılan Vergi Mahkemesi kararının kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Bedelsiz hisselerin ekonomik açıdan gelir olarak nitelendirilemeyeceği, aynı gelir türü için mükellefler arasında eşitlik ilkesine aykırı olacak şekilde farklı vergilendirme rejimlerinin uygulanamayacağı, ortaklara gerek sermaye gerek kâr yedeklerinden bedelsiz hisse senetleri verilmesi hâlinde ortakların mal varlığında bir artış meydana gelmediği, bu haliyle vergilendirilebilir bir kazancın da bulunmadığı, Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunun 07/02/2018 tarih ve E:2017/626, K:2018/51 sayılı kararı uyarınca, kâr yedeklerinden gelen bedelsiz hisse senetleri, tam mükellef kurumlar için kâr payı sayılırken diğer mükellefler için

kâr payı sayılmadığından, bu durumun eşitlik ilkesine uygun düşmediği, ihtilaf konusu olayda, öncelikle bedelsiz hisselerin hangi gelir unsuru kapsamında olduğunun tespit edilmesi ve bu belirleme sonrasında mükellefler arasında herhangi bir ayrımcılık yapılmadan vergileme rejiminin ortaya konulması gerektiği, vergi kanunlarında bedelsiz hisse senetlerinin kâr payı olarak nitelendirildiğine dair bir düzenleme bulunmadığı gibi 193 sayılı Kanun'un 94, 5520 sayılı Kanun'un 15 ve 30. maddelerinde de bedelsiz hisse senetlerinin kâr payı olmadığı açık bir şekilde kabul edildiğinden, aksi bir yaklaşımın kanunilik ilkesine aykırılık oluşturduğu ileri sürülerek kararın bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : İştirâk edilen şirket sermaye yedeklerini kullanmak suretiyle sermaye artışı yaparak bedelsiz hisse senedi verdiğinde herhangi bir kayıt yapılmasına gerek bulunmadığı ancak iştirâk edilen şirket kâr yedeklerini kullanmak suretiyle sermaye artışı yaparak bedelsiz hisse senedi verdiğinde bu durum fiili kâr dağıtımı olarak değerlendirilmek suretiyle iştirâk hisselerinin nominal bedelle iştirâk hesaplarında izleneceği ve iştirâk kazançları istisnası nedeniyle kurumlar vergisine tabi tutulmayacağı, öte yandan, tam mükellefiyete tabi girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde ettikleri kâr payları iştirak kazançları istisnasından yararlanırken diğer fon ve yatırım ortaklıklarının katılma payları ve hisse senetlerinden elde edilen kâr paylarının bu istisnadan yararlanamayacağı dolayısıyla iştirâk edilen diğer fon ve yatırım ortaklıklarında kârın sermayeye ilave edilmesiyle bedelsiz hisse alımında vergilendirmenin söz konusu olacağı, bu haliyle dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması sonucunda bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Bölge İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Üçüncü Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Bölge idare mahkemelerinin nihai kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür. Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Temyiz isteminin reddine,

2. Temyize konu Vergi Dava Dairesi kararının ONANMASINA,

3. Davacıdan 492 sayılı Harçlar Kanunu'na bağlı (3) sayılı Tarife uyarınca...-TL maktu harç alınmasına,

4. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 50. maddesi uyarınca, kararın taraflara tebliğini ve bir örneğinin de ilgili Vergi Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine, 04/02/2025 tarihinde oyçokluğuyla kesin olarak karar verildi.

(X)-KARŞI OY :

Davacı şirketin iştiraki olan ... Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketi'nin geçmiş yıl karlarını sermayesine eklemek suretiyle gerçekleştirdiği sermaye artırımı sonucu elde ettiği bedelsiz hisse senetlerinin itibari değeri üzerinden hesaplanan tutarının kurum kazancına eklenmemesi gerektiği ihtirazi kaydıyla verdiği 2018 yılı kurumlar vergisi beyannamesi üzerine söz konusu çekinceye itibar edilmeksizin tahakkuk ettirilen 4.181.529,00-TL kurumlar vergisinin kaldırılması ve söz konusu tahakkukun ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte iadesi istemi dava konusu edilmiştir.

Anonim şirketlerde esas sermaye belirli sayıda birim değere bölünmüştür ve her bir pay, esas sermayenin bir parçasını ifade etmektedir. Türk Ticaret Kanunu sistemine göre de itibari değeri olmayan pay verilmesi mümkün değildir. Ancak paylar itibari değerlerinin üstünde bir bedelle taahhüt edilecek şekilde de çıkarılabilirler. Bununla birlikte, kural olarak, şirketin kurulması veya sermaye artırımına gidilmesiyle kendiliğinden oluşan payların senede bağlanma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Pay sahipliği; sadece şirketin sermayesi üzerinde değil, şirketin sahip olduğu tüm malvarlığı ve haklar bütünü üzerinde hak sahibi olmayı ifade etmektedir. Bu nedenle şirketin sahip olduğu değerlerin esas sermayesinin üzerinde olması durumunda hisse senetlerinin temsil ettiği ekonomik değerin de itibari değerin üzerinde olacağı tabiidir. Yine aynı sebeple, şirketin tasfiyesi halinde ortaklara hisseleri oranında dağıtılacak tutar, şirkete koydukları sermaye miktarından az ya da fazla olabilmektedir.

Sermayenin öz kaynaklar kullanılarak artırılması hem sermayede hem de pay sayısında artışa neden olmakla birlikte, bu halde şirkete dışarıdan bir katkı söz konusu değildir. Bu nedenle, yapılan sermaye artırımının şirketin malvarlığını artırıcı bir etkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, böyle bir sermaye artırımı nedeniyle oluşan payları temsil eden hisse senetlerinin ortaklara dağıtılması halinde ortakların malvarlığında bir artış meydana gelmemektedir. Zira, bedelsiz hisse senetleri ortaklara hisseleri oranında dağıtıldığından, sahip olunan pay adedi artsa da ortaklık payları değişmemektedir. Bir başka ifadeyle, yeni oluşan payları temsil eden hisse senetlerini bedelsiz olarak edinen ortaklar, sermaye artırımından önce de şirket bünyesinde bulunan ve ellerinde mevcut hisse senetlerinin temsil ettiği maddi değerden daha fazlasına sahip olmadıkları gibi sermaye artırımıyla birlikte kendiliğinden oluşan bu payların hisse senedine bağlanmış olmasının da ortakların ve şirketin malvarlığına herhangi bir etkisi yoktur.

Nitekim 1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin 5.6.2.4.3 numaralı bölümünün birinci paragrafında da sermaye yedekleri kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması

neticesinde verilecek bedelsiz hisse senetlerinin, bu şirkete iştirak edenler yönünden aktif ve pasiflerinde bir artışa neden olmayacağı, bedelsiz hisse senetleri nedeniyle aktifte tutulan hisselerin sadece adedinin değişeceği, bedelinde ise değişiklik olmayacağı belirtilmiştir. Her ne kadar tebliğin davaya konu kısmında, dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark olmadığı değerlendirilmiş ise de; her iki halde de şirketin malvarlığına dışarıdan getirilen bir katkı söz konusu olmadığından; şirket bünyesinden çekilmeyen ve şirketin öz kaynakları arasında bulunan kârın sermayeye eklenmesi ile sermaye artırımının yine öz kaynaklardan olan sermaye yedekleri kullanılarak yapılması ya da sermaye artırımına hiç gidilmemesi arasında iştirak edenlerin malvarlığına etkileri yönünden bir farklılık bulunmamaktadır.

Öte yandan; kurumların dağıttıkları kâr payları üzerinden yapmaları gereken tevkifata ilişkin, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "vergi kesintisi" başlıklı 15. maddesinin 2. fıkrası ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesinin 6/b-i ve 6/b-ii bentlerinde yer alan, kârın sermayeye eklenmesinin kâr dağıtımı sayılmayacağına dair düzenlemeler de Kanun koyucunun sermayeye eklenen kârı ortaklar açısından elde edilmiş bir kazanç olarak kabul etmediğini ortaya koymaktadır.

Bu durumda, davacının iştiraki bulunan kurumun kârını sermayeye ekleyerek gerçekleştirdiği sermaye artırımı sonucu elde ettiği bedelsiz hisse senetleri nedeniyle iştirak kazancı elde ettiğinden söz edilemeyeceğinden ve bu haliyle davacının ihtirazi kaydı dikkate alınmaksızın yapılan tahakkukta hukuka uygunluk görülmediğinden yazılı gerekçeyle davayı reddeden Vergi Mahkemesi kararına yöneltilen istinaf başvurusunu reddeden Vergi Dava Dairesi kararının bozulması gerektiği oyuyla Karara katılmıyoruz.